ÇAYIR VE MERA

Çayır ve Meralar

- Çayır ve meralar doğal olarak teşekkül eden veya yapay olarak yetiştirilen yem alanlarıdır.
- Evcil hayvanlarımızın kaba yem ihtiyaçlarının büyük bir kısmını karşılayan bu yem kaynakları ülkenin orman, akarsular, madenler ve petrolü gibi en başta gelen doğal kaynaklarından birisidir.
- Çayır ve meralarda genellikle büyük bir masraf yapılmadan, hemen hemen kendi kendine büyüyen bu yem son derece ucuzdur.
- Maliyetinin ucuzluğu nedeniyle çayır mera yemi çok aranan kaba yem yemdir.

ÇAYIR

Otu genellikle biçilmek suretiyle değerlendirilen, taban suyunun yakın olduğu ve üzerinde daha çok, yüksek boylu yumaklı bitkilerin bulunduğu yem alanıdır.

ÇAYIR

Çayırlar oluşumlarına göre Doğal çayırlar ve Yapay çayırlar olmak üzere iki kısma ayrılırlar.

1. Doğal Çayırlar: Taban yerlerde ve nemli topraklarda kendiliğinden oluşan yem alanlarıdır. Doğal çayırlar toprak nemi bakımından iki kısma ayrılırlar.
    1. Yaş çayırlar: Bütün yaz mevsimi boyunca yaş ve rutubetli olan topraklarda kendiliğinden gelişen, üç köşeli otlar ve sazların çok bulunduğu doğal çayırlardır.
    2. Kuru çayırlar: Yaz aylarında toprağı ile beraber bitkilerin de çoğu kuruyan çayırlardır.

Doğal çayırlar bulundukları yerlere göre de sınıflandırılırlar

1. Yayla çayırı: Yaylalarda derin ve nemli toprakların bulunduğu küçük alanlarda oluşan doğal çayırlardır.
2. Dağ çayırı: Dağ meralarında küçük lekeler halinde veya hüküm şartlarına göre daha geniş alanlarda biçilecek nitelikte bir bitki örtüsünün geliştiği alanlardır.
3. Orman çayırı: Ormanlık alanlardaki açıklıklarda veya orman ağaçlarının altında gelişen, biçime elverişli alanlardır.
4. Biçenekler: Her yıl ilkbaharda belirli süre otlatıldıktan sonra, yeniden gelişen bitkilerin biçilerek değerlendirildiği doğal çayırlardır.

Çayır ve meralar şu özellikleriyle birbirlerinden ayrılırlar

1. Çayırlar taban suyunun oldukça yüksek bulunduğu nemli topraklarda oluşurken, meralar taban suyunun daha çok derinlerde olduğu yerlerde bulunur.
2. Çayırlarda bulunan bitkiler genellikle kök-sap ve sülük bulunmayan ve dik olarak gelişen bitkilerdir. Mera bitkileri genellikle yumak teşkil eden kısa boylu, kök-saplı ve sülüklü bitkilerdir.
3. Çayırlar genellikle biçilmek, meralar ise otlatılma yoluyla değerlendirilen yem alanlarıdır.
4. Çayırlar genellikle düz, taban yerlerde oluşmalarına karşılık, meralar daha meyilli topraklarda oluşmuşlardır.

MERA

Üzerinde evcil hayvanların elverişli doğal veya yapay bir bitki örtüsü bulunan yem alanlarına mera denir. Meralar çayırların aksine, nispeten yüksek ve taban suyu derinlere bulunan kıraç yerlerde oluşurlar.

Meralar oluşumlarına göre Doğal mera ve yapay mera olarak iki kısımdan oluşurlar

Doğal meralar: Bulundukları yerlere, bulundurdukları bitki çeşitlerine ve faydalanma şekillerine göre farklılık gösterirler.

- Kıraç meralar: Fakir ve kurak topraklarda teşekkül eden bu meralar yurdumuzun önemli bir kısmını kaplar.
- Orman içi meralar: Orman alanlarının önemli ölçüde seyrekleştiği yerlerde kendiliğinden oluşan meralardır.
- Alp meraları: Dağlık bölgelerde, orman sınırının üstünde oluşan meralardır.
- Yaylalar: Yüksek yerlerde oluşan meralardır. Diğer otlatma alanlarının kuruduğu bir mevsimde otlatıldıkları için önemli bir yere sahiptirler.

Yapay meralar: Sulu veya kıraç koşullarda, mera veya tarla arazisinde uzun veya kısa süreler için insanlar tarafından ekilerek kurulan yüksek verimli yem alanlarıdır.

- Devamlı yapay meralar: Bir kez kurulduktan sonra uzun yıllar otlatma amacıyla kullanılan yem alanlarıdır.
- Ekim nöbeti meraları: Tarla topraklarında, normal ekim nöbeti içerisinde çok yıllık veya kendi kendini tohumlayan tek yıllık yem bitkileri ile kurulan ve bir müddet otlatmak ve biçerek değerlendirildikten sonra, sürülüp yeniden kültür bitkileri ekimine bırakılan kültür meralarıdır. Ekim nöbeti meraları kurulma sürelerine göre;
  - Uzun ekim nöbeti meraları: 6-10 yıl.
  - Kısa ekim nöbeti meraları: 2-5 yıl.

Mera Amenajmanı

Mera amenajmanı

Otlatma alanlarının kullanılmasını vejetasyon, toprak ve diğer doğal kaynaklara hiçbir zaman zarar vermeden, en fazla hayvansal ürünü üretecek şekilde planlama ve yürütme bilim ve sanatına Mera amenajmanı denir.

Bilimi anladık da sanatla ne ilgisi var bu konunun?

Otlatma amenajmanında göz önünde bulundurulması gereken 4 teknik esas bulunmaktadır.

1. Otlatma mevsimi veya otlatma dönemi
2. Otlatma kapasitesi
3. Üniform otlatma
4. Yem tipine uygun hayvan cinsi ile otlatma

Otlatma Mevsimi

Bitkilerin otlatmadan zarar görmedikleri bu yüksekliklere eriştikleri safhaya ise Otlatma Olgunluğu Safhası adı verilir.

İlkbaharda bitkilerin büyüme başlangıcı ile, otlatma olgunluğu safhası arasındaki devreye İlkbahar Kritik Periyodu denir.

İlkbaharda büyümenin başladığı tarih ile, sonbahardaki ilk öldürücü donlar arasındaki periyoda büyüme mevsimi denir.

Otlatma olgunluğu safhası ile, sonbaharda otlatmaya son verilmesi gereken tarih arasındaki periyoda otlatma mevsimi denir.

Otlatma kapasitesi

Belirli genişlikteki bir alanda, belirli bir süre içerisinde vejetasyon, toprak ve diğer tabii kaynaklara devamlı bir zarar vermeden otlatılabilecek en çok hayvan sayısına otlatma kapasitesi denir.

"Kurak bölgelerde meranın ertesi yıl daha fazla yem vermesini istiyorsan, bu yılki üretimin yarısını otlat, yarısını da mera üzerinde bırak" sözü ileri tarım ülkelerinde bir ata sözü haline gelmiştir.

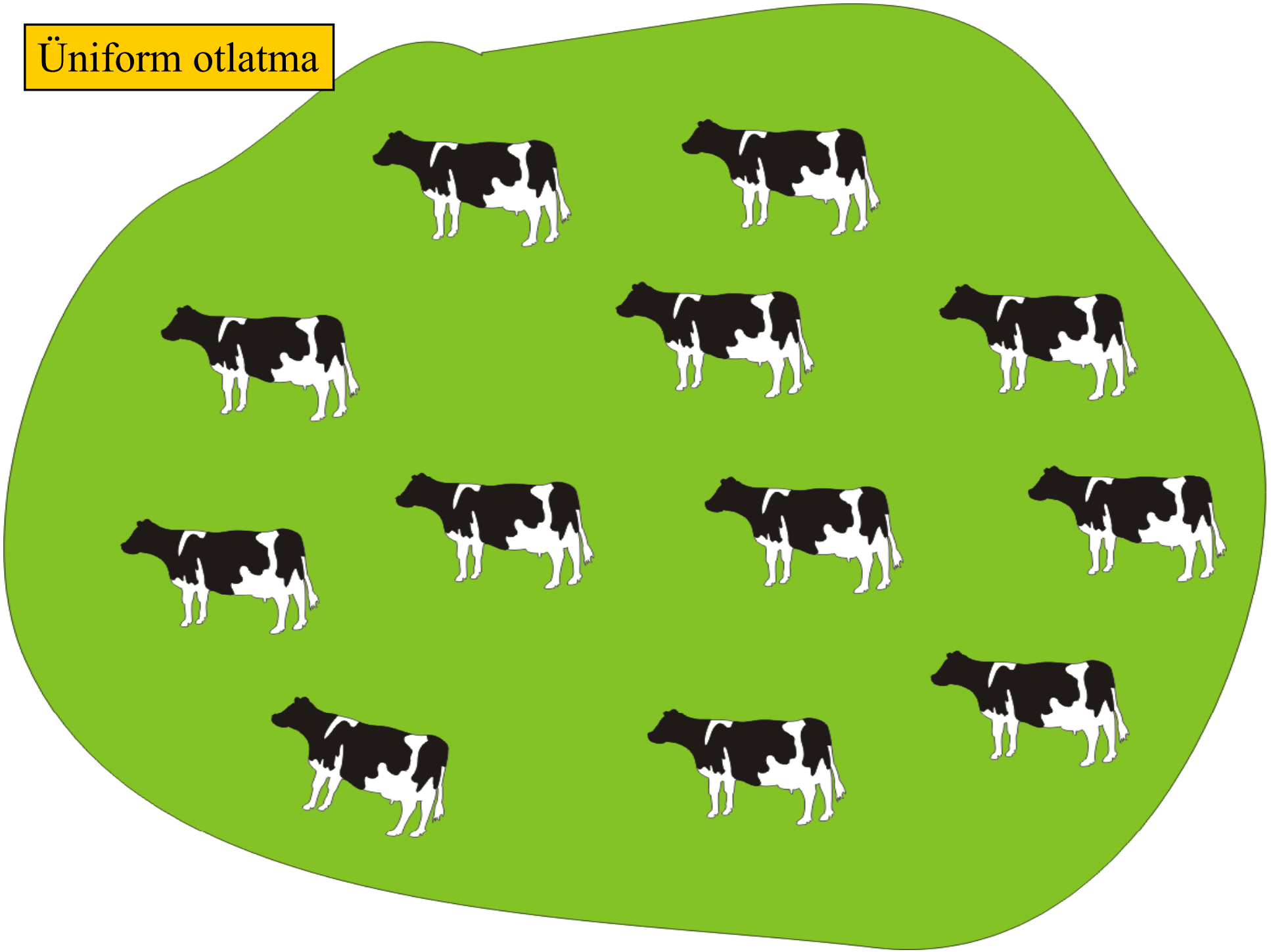
$$\text{Otlatma Kapasitesi} = \frac{\text{Mera genişliği (da)} \times \text{Faydalanılabilir yem (kg/da)}}{\text{Bir hayvanın günlük Mera Yemi ihtiyacı (kg)} \times \text{Otlatma günü Sayısı (gün)}}$$

Faydalanılabilir yem; toplam yemin kurak alanlarda % 50'si, yağışlı bölgelerde % 60-80'i alınarak bulunur.

Bir hayvanın günlük mera yem ihtiyacı: Canlı ağırlığının 1/10'u olarak kabul edilir. Örneğin 40 kg civarında bir koyunun günlük yem ihtiyacı 4 kg'dir. 250 kg ağırlığında bir sığırın günlük yem ihtiyacı 25 kg'dır.

Otlatma gün sayısı: İç Anadolu bölgesinde en fazla otlatma gün sayısı en fazla 180 gündür.

Üniform otlatma

Münavebe ile otlatma sistemi

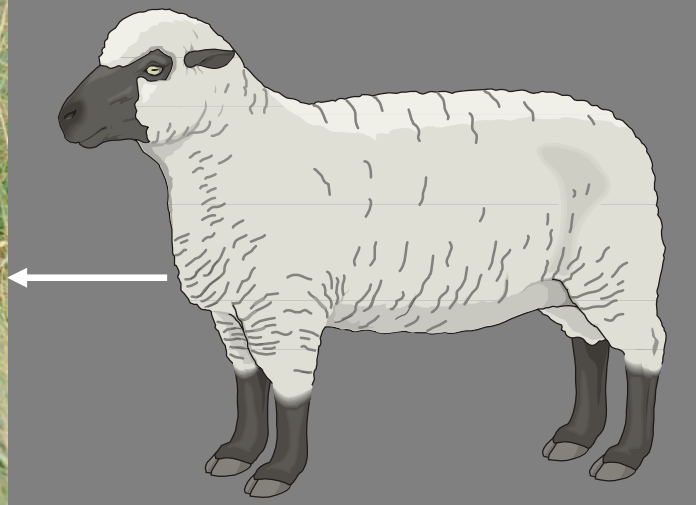
Otlatma Günleri	Mera Parselleri					
	A	B	C	D	E	F
1-4	OTLAT	---	---	---	---	---
5-8	---	OTLAT	---	---	---	---
9-12	---	---	OTLAT	---	---	---
13-16	---	---	---	OTLAT	---	---
17-20	---	---	---	---	OTLAT	---
21-24	---	---	---	---	---	OTLAT
25-28	OTLAT	---	---	---	---	---

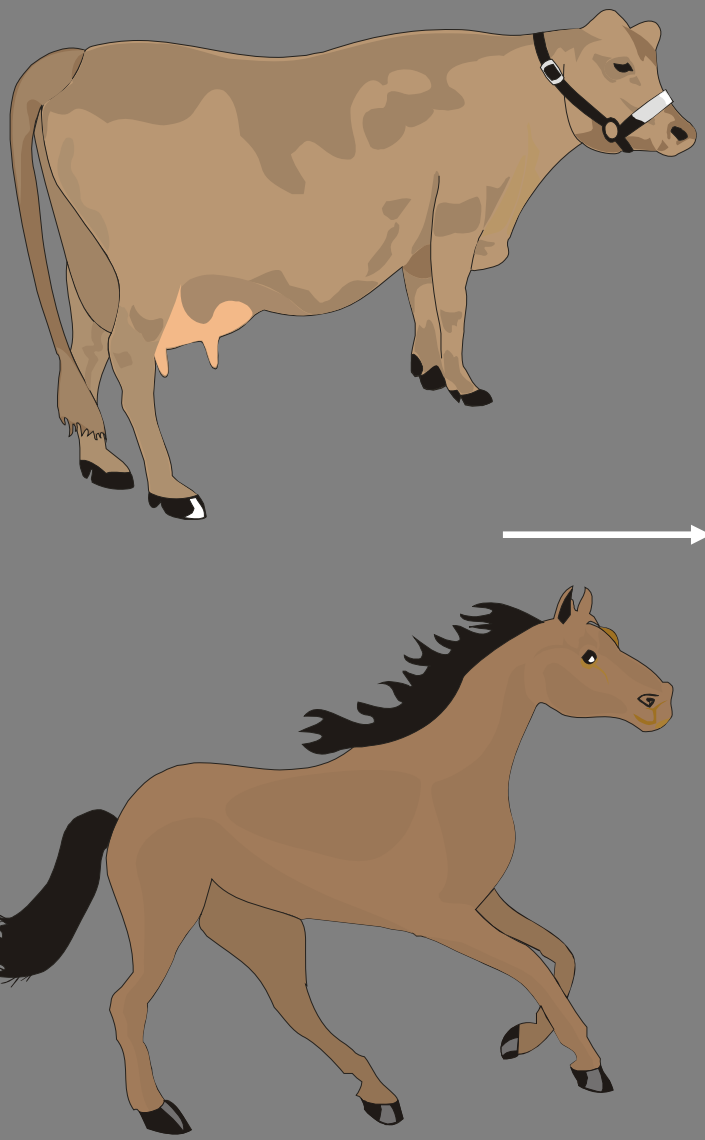
Yem tipine uygun hayvanla otlatma

Meraların uygun bir şekilde otlatılmasının dördüncü esası da, mera vejetasyonunun onu en iyi şekilde değerlendirecek hayvan cinsi ile otlatılmasıdır.

Kısa Boylu buğdaygiller

Uzun Boylu buğdaygiller

Çalı ve ağaç türleri

